

Aivoverenkiertohäiriöt (AVH)

**Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn
edistäminen**

Sisältö

1. Johdanto
2. Sairaus: aivoverenkiertohäiriöt (AVH)
3. Riskit
4. Ohimenevät aivoverenkierronhäiriöt (TIA)
5. Aivohalvaus
6. Aivoverenvuoto
7. Hoito ja kuntoutus
8. Lääkehoito
9. Lähteet
10. Yheystiedot

1. Johdanto

Pääasiat aivoverenkiertohäiriöstä (AVH:sta)

- Oppimateriaalissa on pääasiat aivoveren kierron häiriöistä.
- Materiaali kuuluu tutkinnon osaan **Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen**.
- Sanat
 - hyvinvointi = voida hyvin, hyvä olo
 - toimintakyky = kyky toimia, voi ja osaa tehdä asioita
 - edistäminen, edistää = lisätä, parantaa

2. Sairaus: aivoverenkiertohäiriöt (AVH)

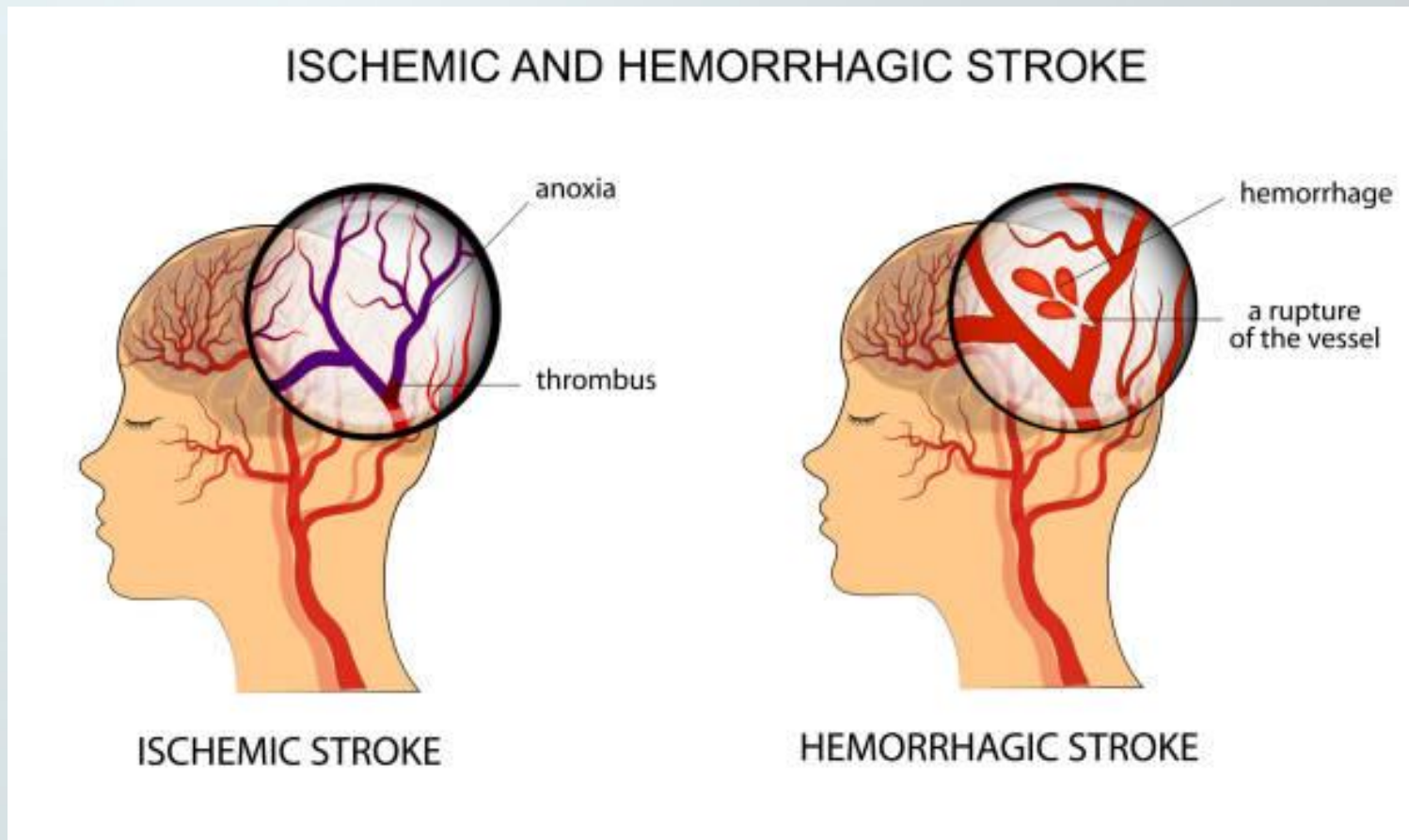

Aivoverenkiertohäiriöt (AVH)

- TIA-kohtaus (Transient Ischemic Attack)
- Aivoinfarkti (Hapenpuute aivoissa)
- Aivoverenvuoto (Verisuoni menee rikki aivoissa)

Kuvat: aivoinfarkti ja aivoverenvuoto

3. Riskit

Riskit = asiat, jotka voivat aiheuttaa sairauden

- Kohonnut verenpaine (RR): verenpaine ei ole normaali vaan korkea (kohonnut)
- Sydänsairaudet
- Diabetes (DM)
- Rasva-aineenvaihdunnan sairaudet
- Tupakointi
- Ylipaino
- Liikunnan puute
- Perinnölliset tekijät (esimerkiksi sairaudet, joita on suvussa ja perheessä)

4. Ohimenevät aivoverenkierron häiriö (TIA)

TIA = Transient Ischemic Attac

- Syy: Veri ei kulje aivojen verisuonissa hyvin, koska verisuoni on ahdas. = Verisuonissa on ahtautumia.
- Sairauden riskiä lisäävät:
 - ateroskleroosi (valtimoiden ahtautuminen)
 - ikä
 - kohonnut verenpaine (RR): verenpaine ei ole normaali vaan korkea
 - diabetes
 - ylipaino
 - tupakointi.

TIA:n oireet

- Kohtaus kestää 2-15 minuuttia, enintään 24 tuntia.
 - Se ei jätä pysyviä oireita.
- Kehon toisesta puolesta menee tunto tai potilaalla on liikehalvaus tai molemmat.
- Puhehäiriö eli vaikeuksia puhua tai ymmärtää puhetta.
- Ohimenevä näköhäiriö.
- Huimaus.
- Ääntämishäiriöt, äänen käheys ja nielemishäiriöt.
- Muut neurologiset oireet, kuten kasvojen puuttuminen.

TIA-kohtauksia voi olla monta

- Kohtaukset voivat toistua.
- Toistuvat kohtaukset voivat varoittaa siitä, että potilas voi saada aivoinfarktin.

5. Aivohalvaus

Aivohalvauksen oireet

Oireet ovat useimmiten kivuttomia
kivuton = ei kipua

- Toisessa kädessä tai jalassa ei ole voimaa tai tuntoa (voimattomuus tai tunnottomuus).
- Suun toinen puoli (suupieli) roikkuu.
- Potilaan on vaikea puhua tai ymmärtää puhetta (puhehäiriö).
- Potilas ei näe hyvin, esimerkiksi toinen tai kummatkin silmät näkevät saman asian kaksi kertaa (kaksoiskuvat).
- Potilaan tasapaino on huono (tasapainohäiriö), hänen on vaikea kävellä (kävelyvaikeus) ja häntä huimaa.

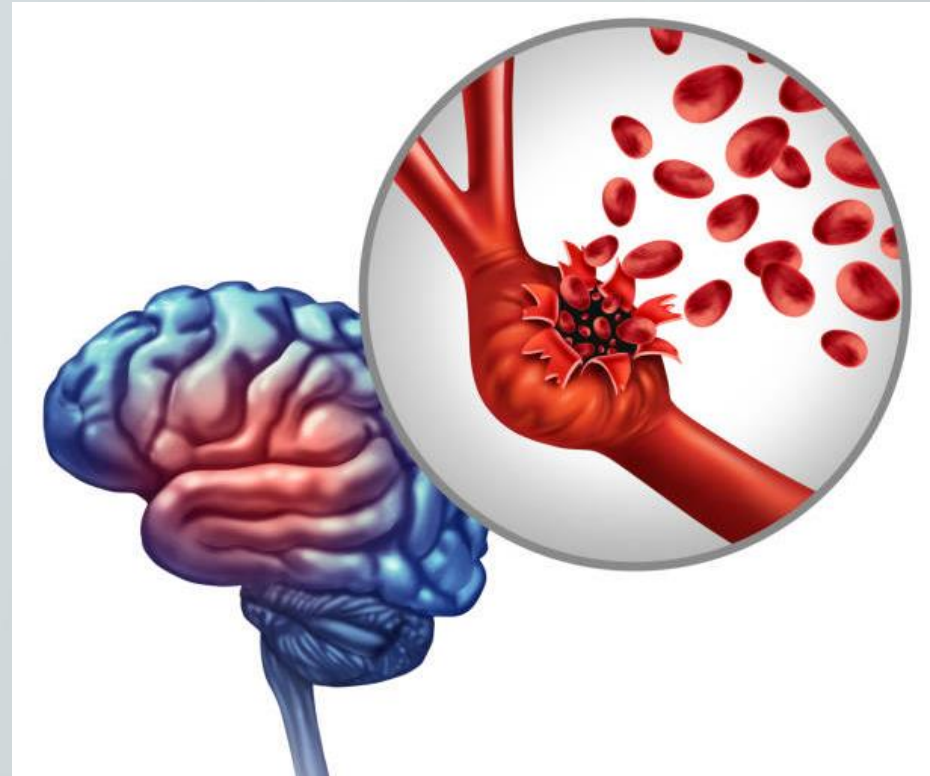

6. Aivoverenvuoto

Aivoverenvuodon oireet

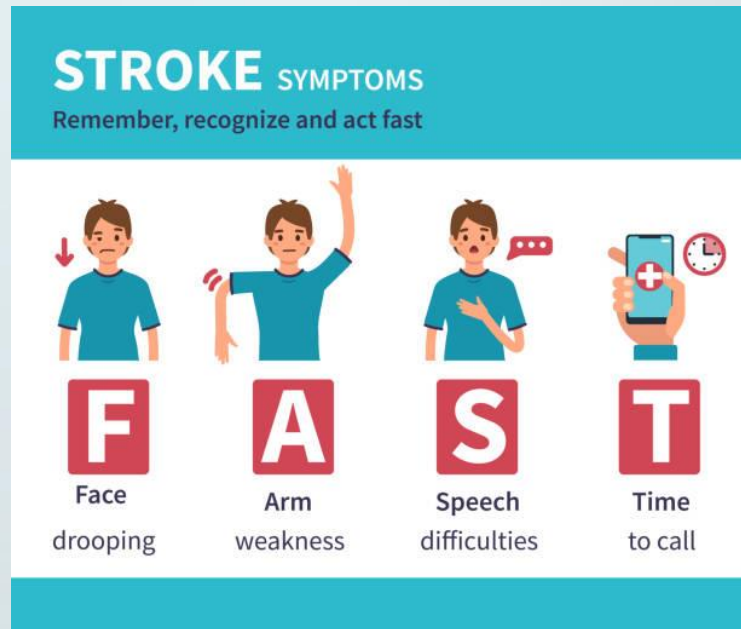
- Äkillinen ja kova päänsärky
- Pahoinvointi ja oksentelu
- Kouristelu = potilaan vartalo muuttuu jäykäksi mutta kehon lihakset liikkuvat. Potilas ei voi liikkeille mitään.
- Neurologiset oireet, esimerkiksi
 - kouristelu
 - huimaus = potilaasta tuntuu, että hän voi kaatua; hän voi menettää tasapainon

7. Hoito ja kuntoutus

Tunnista ja tiedä oireet

- Kuvassa *FAST* = Toimi nopeasti:
 - Toinen puoli ei toimi.
 - Toinen puoli on heikko.
 - Puhe on vaikeaa.
 - Soita 112.
- Hoito sairaalassa.

Aivoverenkiertohäiriöön sairastumisen jälkeen voi olla näitä oireita:

- Halvausoireita: ei voi liikkua tai liikuttaa jalkaa tai kättä jne.
- Tuntopuutoksia: ei tuntoa
- Näkökenttäpuutoksia: ei näe kunnolla joka puolelle
- Vaikeuksia puhua tai ymmärtää puhetta
- Vaikeuksia lukea, kirjoittaa tai laskea
- Tahdonalaisten liikkeiden häiriöitä: ei hallitse omia liikkeitä

Lisää oireita:

- Potilas
 - ei tunne kehon toista puolta: hän ei ota sitä huomioon, kun hän liikkuu.
 - ei ymmärrä sairautta
 - ei tee aloitteita eli aloitekyky huononee
 - on hätäinen
 - voi olla masentunut ja jännittynyt: mielialassa on muutoksia
 - nielee huonosti ja vaikeasti (nielemishäiriöitä).

Kuntoutus

- Kuntoutus suunnitellaan yksilöllisesti näiden oireiden perusteella yhteistyössä eri asiantuntijoiden kanssa

Kuntoutus

- Kuntoutus suunnitellaan yksilöllisesti
 - oireiden perusteella
 - yhteistyössä eri asiantuntijoiden kanssa.

8. Lääkkeet

Lääkkeet ja niiden vaikutukset

- **Antikoagulantti:** Estää veren hyytymistä.
 - Esimerkki: Varfariini
 - **Verihiutaleiden yhteen takertumista estävä lääke:** Estää valtimotukoksia.
 - Esimerkki: Asetosalisylihappo
 - **Kolesterolia alentava lääke:** Hidastaa valtimoiden kalkkeutumista.
 - Esimerkki: Simvastatiini
- Lääkehoidosta lisää Sanoma Pron materiaalissa *Turvallisen lääkehoidon perusteet.*

9. Lähteet

Lähteet

- Taam-Ukkonen, Minna & Saanio, Susanna 2024: Turvallisen lääkehoidon perusteet. SanomaPro, Helsinki.

10. Yhteystiedot

Tekijä

- Anne Ervasti

VIERKO

Vieraskielisen opetuksen kehittäminen

Kotimaisten kielten opetuksen
tarjonnan ja laadun kehittäminen
ammattillisessa koulutuksessa

2024

Lisätietoa:

<https://www.keuda.fi/keuda/hankkeet/vierko/>

